

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 28. marca 1901.

Štev. 13.

Spoznajmo svoje národne grehe in slabosti!

Če sploh komu, treba je nam koroškim Slovincem, da vendar enkrat spregledamo, da spoznavamo mnoge svoje národne grehe in velike slabosti, in da se — poboljšamo! V to spoznavanje naj spregovorim o nekaterih važnih stvareh.

Na Štajerskem nekje se je govorilo o Korošcih in sem rekel, da naša popolnoma slovenska (velika) občina kmetom v gore, kakor sodnija in davkarija in vsi uradi, pošilja vseskozi nemška pisma. Štajerc jako ugorčen opomni: „Korošci ste pač pametni; sprejemali bi, če vam bi pošiljali uradi kitajska pisma.“ Bil sem jako osramočen kot Korošec, po pravici povem. Kitajska pisma naj bi sprejemali od uradov, od slovenske občine?? O, dà, sprejemali bi jih! Našemu kmetu vsaj je kitajsko pismo ravno tako umljivo kakor nemško; zakaj bi torej ne sprejemali kitajskih pisem? In vendar se razjarim: Kitajsko pismo naj sprejemem in prevzamem vso odgovornost, ko vendar ničesar ne umem?! Neumnost! In res neumni smo koroški Slovenci. Nič sprejemati takih pisem! Tako besedo hvalimo, pa sklepa izvršiti se ne upamo, ker ne poznamo svojih pravic in se nam zdi krivica pravico hoteti. „Šuntarje, hujskarje“ Slovenci sami imenujejo one, ki pravico zahtevajo, nikakor onih, ki krivico hočejo. Prej, govorijo, je bilo vse dobro, dokler ni bilo teh hujskačev (iz Kranjskega ali Štajerja!). Zmedenost!

Druga nespamet je pačenje imen ali recimo „nemške“ matrike. Studirani gospodje bi morali vendar po pametnih pravilih pisati. Toda grda navada je tudi v tem železna srajca ter ima vseskozi tako moč na nas, da le malokdaj kdo vpraša: Ali je pametno? Prepovedujejo nam imena „sloveniti“, zato jih pa naprej pačimo. Piše se: Potschnig, Deschman, Podbreschnig, Paulitsch, Koschel (Kožel), Putz, Potschiwautschnigg itd. Celo Gollob sem našel. Poglejte kako Novaka spakujejo; Nemeček ga piše Nowak, ponemčenec mu že c pristavi in ga piše Nowack, vidi se tudi napis Noack, najbolj prismojeno spako pa sem videl nek podpis Nouackh, izgovarjati ga pa vendar mora kot slovensko ime Novak. Ali se ne more jeza vneti v Slovincu nad tako spakarijo? Ali je morebiti to

„imena nespremenjeno pisati“? To bi pomenilo: krivica mora obveljati, kdor hoče pravo, ta kazni! Neka srboritost (Nemec pravi „manija“), ki je sedaj ne ume Slovenec več prav, je tresčila nekaj v gospode, vsakemu slovenskemu imenu dati kolikor mogoče nemško podobo. Gotovo je kateri iz Polensček-a naredil Boleinschegg-a. Delopust je eden jel pisati Gollobst (je vsaj Obst). Težko, da je imel pisavec kakšno sitnost pri gospodi in ni se mu bilo bati dolgega nosa, če je slovenska imena lepo po nemški gramatiki skoval in zvaril; da le niso zapazili kakšnega č, š, ž, z, c in preveč k-jev na koncu, pa trdih p-jev v začetku, pa je bila boječa duša mirna. Kdor je bil bolj spreten, se je znal še tudi b-jev izogibati in je zapisal w. Pamet? Ali smo te nespameti že ozdravljeni? Matrike morejo nemške biti, vendar bom slovensko ime vselej slovensko pisal, ne nemško. Dosledno je tudi, da spišemo krstna imena slovensko: Terezija, Helena, Marija, Jurij, ne Theresia, Hellen, Maria, Georg.

Manjši greh zoper slovensko slovnico in vednost (jezikoslovje), a nič manj žaleč slovensko čuvstvo so napisali „Gasthaus, Gemischtwarenhandlung, Hausapotheke“ itd. v slovenskih vaseh. Ali hočejo lastniki teh hiš nemške črke Slovincem kot nekak „curiosum“ na ogled postaviti ali pa je napis edino le za Nemce, ki bi se mogoče odkod nastavili tja, ne pa za domače? Pravi odgovor, ki bi ga naj Slovenci takim hišam dali, je: Nas nočejo poznati, dobro, tudi mi jih ne poznamo in ne gremo noter! — Še skoraj „pametnejši“ se mi zdi napis, ki ga najdeš skoro v vsaki boljši vasi na najlepši hiši, zlato leskeče se: „Volksschule“. Samo dostavilo naj bi se: „Kdor se te besede ne ume, nima pravice noter hoditi, pa tudi otrok ne noter pošiljati.“ Nič bi ne rekli, če bi hiša z imenom „Steueramt“ tudi podobno svarilo nabila. Mnogim pa se zdi vse prav, a še vse premalo nemško jim je!

Nespameti, ki me najhujše v srce peče, ne smem zamolčati. Ko sem šel 19. grudnia k národnim slavnosti v Št. Rupert, me je v domači vasi, v kateri vsaj jaz nisem vedel za več Nemcev kot enega, srečala gruča učencev. Hočem jih že po domače nagovoriti, pa me prehité. Vsi kmalu potegnejo kape raz glave in zavpijejo (svesti si velikanske omike): „Kuten morgen“. Ves prestrašen zajeceljam: „No, no, ali je že vse nemško v tem kraju?“ — „Ja“, srčno odgovori eden (ne vem

ali je bilo po nemško ali slovensko!) in drugi prikimajo. Zopet vprašam: „Ali ne znate čisto nič slovensko?“ Vsi odkimajo, ne odgovoré ničesar in odidejo. Učitelj in marsikateri nemčur bo ponosen na take „junake“ in na sad šole. Torej čujte! Sestro so šolarji iste že jako slavne šole (zaradi bedarije!) tudi po nemško pozdravili. Ali se ji je v glavi zmešalo ali je tako hudobna, kratko začela je z njimi se nemško pogovarjati in „nemški“ učenci — glave potuhnjejo in hitro zbežijo. V oni vasi je že veliko starišev in otrok, ki se sami ponosno imenujejo in dajo imenovati „Nemce“. Ako bom še zašel domov — jako težko mi je, ker se čutim že tuja doma — bom govoril z „Nemci“ le nemško! Nekdo, kmet mi je že pred povedal, da me bodo spoznali za „trepa“. O tej bedariji moram pa še posebej govoriti in pokazati, kakšna pedagogiška oslarija je za nas nemška šola. Ali bo kaj pomagalo, ne vem, pa mislim dà. Na „Mir“ imajo nekateri že davno jezo, pa ni še vse sramote naših šol in bedarije nemškutarije do golega razgrnil.

„Vednost je moč“. Vednost je pot do zavednosti. Vednosti, pouka še mnogo, jako mnogo manjka ljudstvu. Učimo, pa učimo se in ne nahajmo. Bolj ko se bomo učili, bolj bomo zavedni, srčni, močni. „Dobro pa delajmo in se nikar ne utrudimo, ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo!“ (Gal. 6, 9.) —t—

Osemletna šola — in vendar malo sadú!

Da naše šole niso verske, niso krščanske, to povejo nam že paragrafi državnega temeljnega zakonika. Te postave so pa na Dunaju v državnem zboru zvito in krivično skovali in potrdili nemški liberalci na prigovarjanje — Židov. Tako torej dobiva katoliška Avstrija brezverski, nekrščanski „nравstveno-religiozni“ nauk za otroška srca. Da sad ne more biti povoljen, da mora biti v pogin in nesrečo, to se kaže povsod!

Koliko dragih šol se zida, koliko učiteljev se plačuje, koliko let letajo, koliko knjig porabljajo in vendar, vendar: je-li sad tem naporom prikladen; je setev vredna — žetev. Ne! Božjega blagoslova manjka! Prej so otroci hodili morda samo 2 ali 3 zime v šolo, znali so pisati, naučili se računati,

PODLISTEK.

Blazni Jaka.

(Iz češkega. — Svečan.)

Med B . . . in Z . . . leži dolg hrib. Spodaj je pokrit z vinogradi in sadnim drevjem. Zgoraj stoji gost gozd, zaraščen najprej s hojami, višje pa z leščevjem in brinjem. Na najvišjem, golem, samo s praprotjem pokritem temenu gledajo v okolico razvaline starega grada.

Bil sem še tuje v tem kraju in hotel sem si ogledati razvalino. Bilo je ob koncu majnika. Nebo je veselo gledalo na s cvetjem posuto zemljo; zrak je bil sam balzam; na drevesih in v grmovju so pele drobne ptice; na skrivnem je kukala kukavica in v zraku so brenčale bučelice in muhe, kakor da bi veter pihal v nevidno harpo. Šel sem skozi vinograde navzgor h gozdu in skozi gozd vedno višje in višje. Na tisoče cvetlic me je gledalo, na tisoče metuljev je letalo po njih in korakal sem kakor omamljen od vse te lepote. Konečno sem stal pri razvalini.

Stari, črni zidovi so moleli kvišku in v pusta okna je gledalo veselo, majnikovo nebo. Vglobil sem se v misli in od otožnega čuta mi je zatrepalo srce.

„Dobro došel, boter! kaj iščeš tu?“ oglasil se je za menoj glas. Ozrem se. Stal je tam mož, s cunjami slabo oblečen ter gledal me je z bodečim pogledom. Bil je medel, rumenega lica, dolg, in z nepokrite glave so mu viseli lasje čez čelo. Meril sem ga z začudenjem od pete do glave.

„No, kaj me gledaš? Vidiš, to je moj grad, ali služabniki so vsi bežali. Naj bo! Jaz te sam zapeljem dol!“

Nisem bil tega mnenja. Obrnil sem se in hitel proč. Ko sem bil že med grmovjem, slišal sem, kako je klical za menoj: „In ako jo srečaš, je niti ne pozdravi!“

Ko sem prišel domu, pripovedoval sem, kaj se mi je dogodilo.

„Ah, to je bil blazni Jaka!“ rekel je stari сосед.

„Kdo pa je ta mož?“

„To je žalostna dogodba. Povem vam jo. V D . . . je bil nekaj krojač Pivonjka. Imel je lepo bajto in živel je s svojo ženo in sinčkom pošteno. Deček Jakec je bil priden in spreten. Oče ga je pošiljal v šolo in ko je bil star 12 let, učil ga je sam krojaškega rokodelstva in v kratkem je fant pomagal očetu kakor vsak drugi pomočnik. Godilo se jim je dobro, najbolj ženi Pivonjkovi. Ni skrbela za nič družega kakor za kuhanje, perilo in dve kozi. To bi bilo vse dobro — ali Pivonjka ni bil zdrav. Zaradi vednega sedenja pri delu je dobil sušico in po kratki bolezni je v jeseni zaprl oči za zmirom.“

V Pivonjkovi bajti so nastali slabi časi. Bilo je povsod prazno: oče je manjkal na vsakem kraju. Pivonjkova je hodila molčé in Jakec je sedel žalostno pri mizi in čital v očetovem sv. pismu. Šivati ni smel: — ni bil mojster. Minil je božič, minil je pust — in ko so polja zopet ozelenela in bila pota suha, zlagala je mati Jakecu perilo. Jakec je šel na pokopališče poslovit se od očetovega groba. Ko je prišel domú poljubil je materi lice in solzne oči, vzela kovček in palico v roko in rekel: „Mati,

ne jokajte se! Ako Bog dá, v dveh letih se vrnem in potem bodete brez vseh skrbi; bodem priden sin.“

Mati ga je poškopila z blagoslovljeno vodo in šel je v svet. Delal je pri raznih mojstrih na deželi in v mestih, večasih je pisal materi. Od začetka mu je mati odgovarjala, pozneje pa zmirom redkeje, dokler ni popolnoma prenehala. Jakob si tega ni mogel razjasniti. Kar se je doma zgodilo, tega se ni nadejal. V D . . . je prišel mlad čevljar, in ko je videl, da ima Pivonjkova lepo bajto, snubil je še dosti mlado vdovo in ta ga je v kratkem vzela in kakor je že na svetu, da je namreč star norec hujši od mlajšega, dala mu je pripisati bajto; na sina je popolnoma pozabila.

Minuli ste dve leti. Jakob je korakal po cesti proti domu. Kako lahko se gre domú. Ena vas je izginila za drugo, že je videl od daleč znane gore in gozde, in ko je osmega dné solnce zahajalo, zagledal je v njegovi zarji svojo rojstno vas. Prišel je domú, odprl duri — za mizo je sedela mati z mladim možem pri večerji. Jakob je pozdravil in poljubil materi roko. Obledela je in šla vun. Mož za mizo pa reče: „Dobro došel, usedi se!“ — Jaka ga je debelo gledal in šel za materjo.

„Prosim vas, kdo je oni mož v hiši?“ — „To je tvoj novi oče.“ — „Kaj?“ — In vi mi niste o tem pisali?“ — Molčala je.

„In niste mene imeli?“ — „Tebe morejo vzeti k vojakom, kaj bi sama začela?“ — „Mene k vojakom? — Edinega sina? In kaj je z bajto?“ — „To ti nič ni mar. Bajta je moja — morem jo dati, komur hočem! In konečno, kaj te to skrbi, kaj jaz počnem? Itak bodeš jetičen, kakor oče.“ — „Ali naj bodem vedno usmiljenka?“

in kako so znali krščanski nauk; naučili so se živeti, naučili se moliti. Vzrejal jih je krščanski duh, vzgojal jih krščanski vzgled! Učitelji so vodili v nedeljo otroke v šolo; in šolarji so jih ubogali. Zdaj pa! Koliko pa vidimo otrok in — učiteljev ob nedeljah in praznikih v cerkvi? Odgovarjajo nam: Saj nismo dolžni peljati otroke v cerkev, saj tega ne zahteva nobena postava? Nesrečna mladina, ki imaš takšne duševne očete! Koliko jih je, ki se ne spominjajo božjih in cerkvenih zapovedij. Posebni ukaz naučnega ministerstva (8. dec. 1881) zaukazuje, da morajo katoliški šolarji ob nedeljah in praznikih biti pri pridigi in sv. maši. Za učitelje je pa isto ministerstvo posebej še izdalo opomin, da morajo gledati na dostojni red tudi v cerkvi ob nedeljah in praznikih. Če jih torej ne kliče osebna pobožnost, tako jih sili dolžnost postave. In vendar se nič ne zgodi ne od strani učiteljev, ne od strani čuječih uradov. Vse dokazovanje in grožnje katehetov pri otrokih malo kaj zda, ker ga učitelji ne podpirajo, da, z lastnim vzgledom mnogokrat katehetski opominj le podirajo. Mladina se pa tako vzlic osemletne šole zmirom bolj pohujšuje, razdivjuje; mnogo je truda in žrtev, a malo sadu!

Državni zbor.

Dne 20. sušca je imel državni zbor po večdnevem počitku zopet sejo, ki se je pričela ob 1/2 6. uri zvečer ter trajala do 3. ure zjutraj. Pričetkom seje so nemški radikali, ki so v zadnjem času v raznih nemških listih dobili ime „Stalldeutsche“ (namesto „Alldeutsche“) uganjali že znane otročarije in nadlegovali predsedstvo z raznimi otročarijami. V razgovor je na to prišel nujni predlog češkega poslanca Hruby-a o ljudskem štetju. Posl. Hruby je v svojem govoru ostro bičal one kroge, ki pri ljudskem štetju iz političnih in kulturnih ozirov pačijo resnico glede avstrijskih narodnostij. Vsi statistični podatki o ljudskem štetju na podlagi občevalnega jezika so brez vsacega pomena, ker so neresnični. Saj je znano, kako se Slovani sploh in Slovenci še posebno pri ljudskem štetju pretvarjajo v Nemce, oziroma Italijane.

Nemci so govorniku močno ugovarjali in posl. Albrecht je v dolgem govoru napadal Čeha. Seja je bila zelo burna in raznih govornikov malone ni bilo čuti. Ko sta govorila glavna govornika Lueger in Kramař, sledilo je nebroj stvarnih popravkov. Nujnost predloga se je konečno odklonila.

Dne 21. sušca so nemški radikali naravnost izjavili, da hočejo zopet pričeti z brezobzirno obstrukcijo. Najprej so trčili čas z raznimi vprašanji; potem je sledilo poročilo o prošnjah za državne podpore vsled uim. V razpravi je posl. Spinčič opisal revščino slovanškega prebivalstva v Istri in stavil resolucijo, katera se je tudi vsprejela in v kateri se zahteva, da vlada pride vendar enkrat na pomoč po uimah itd. hudo prizadetim krajem.

Nato je sledila tajna seja, katero so zopet povzročili nemški radikali z nesramnimi interpelacijami. V teh navajajo namreč grde napade lista „Scherer“ na katoliško duhovščino in cerkev. Schönenererjanci hočejo po tej poti svoje spise spraviti med ljudstvo. Zbornica temu vendar ni ugodila;

Jakob jo je nekaj časa gledal, potem se je obrnil in odšel. Bil je že temno. Šel je za vas, tja kjer leži pokopališče. Odprl je vrata, pokrižal se, poiskal očetov grob, vsedel se je na njem, podprl glavo ob roki in sedel dolgo in dolgo.

Ura za uro je potekla, a Jakob ni šel domu. Bilo je jutro. — Jakob še ni šel in ni šel niti za teden, niti za mesec. Ni bilo o njem ne sluha ne duha. Pol leta pozneje so si ljudje pripovedovali, da so ga videli na B...škem hribu; vsakega se bojda ogiblje in se skriva v starem gradu. Mati ni imela pokoja. Šla ga je iskat in res ga je našla. Ko jo je zagledal, začel je besneti in metati za njo kamenje, da je morala bežati. Drugemu ni storil nič žalega in zato so ga ljudje pustili pri pokoju. Nihče se ni brigal za-nj, kaj dela, od česa živi. Gozd in polje je bilo polno letine — in kdo bi mu ne privoščil hrane?

In ko je padel sneg ter je začelo zmrzovati, hodil je Jaka v bližnje vasi. Prišel je v hišo, vsedel se k peči in čakal molčé, da so mu dali kaj jesti. Ko se je najedel, odšel je zopet molčé, kakor je prišel. Revež, zmešalo se mu je, ker je mati pozabila na očeta in nanj ter je vzela v hišo tujega človeka. In tako živi blazni Jaka že 50 let. V klet starega grada si je nanosil mahu in listja, tam ima tudi zalogo sadja, krompirja in vsega, kar na polju najde — skratka: živi tam kakor polh. Po zimi bodete večkrat videli iz starega zidovja se kadi; takrat si Jaka neti. Zdaj vsaj z ljudmi govori in masikdo ga obišče in mu prinese kaj za jesti. Vsakemu pa reka v slovo: „Ako jo srečaš, je niti ne pozdravi!“ S tem misli svojo mater. Revež misli, da še živi, kakor jeza v njegovem srcu.

izvemši pristaše Schönenererja in socijaldemokrate, so se vse stranke izjavile zoper to, da bi se interpelacije imele prečitati v javni seji. Jeden uspeh pa so nemški radikali s tem le dosegli: zavlekli so zopet delo državnega zbora. — Dne 22. sušca se je zbornica pečala največ s socijaldemokratskim poslancem Seitz-em. Ta mož je bil učitelj na Dunaju, a radi njegovih hujskarij so ga odslovili iz službe. Seitz si je napravil na Dunaju ime kot strasten socialist in kot hud nasprotnik krščanskih socialistov, kateri imajo občinski svet in tudi šole v rokah. Govoril in napadal je na javnem zborovanju vodstvo šol in poleg tega pa zanemarjal svoje stanovske dolžnosti. V seji okr. šolskega sveta je predsedniku ponudil — klofuto! Zaradi tega je prišel v disciplinarno preiskavo, ki je bila končana z odpustom iz službe. Tega predmeta so se poprijeli socialisti, bil se je besedni boj med krščanskimi socialisti in socialisti, pri katerem govorniki niso rabili rokavic. Ta boj je trajal do pol tretje ure popoldne. Pri glasovanju so podlegli socialisti s svojim predlogom. Nato je zbornica nadaljevala razpravo o prošnjah za državno podporo vsled uim. Zbornica je soglasno sprejela dotične predloge. — Istotako soglasno se je sprejel predlog, naj se odpravijo državne mitnice. Ta predlog je bil sicer že večkrat sprejet, ali vlada mitnic le še ni odpravila. Tudi sedaj je finančni minister izjavil, da se morejo mitnice odpraviti še le potem, ko je za dotične dohodke poskrbljeno od druge strani.

V odsekih se je mnogo razpravljalo o raznih vladnih predlogih, zlasti o žganjarini in novih železnica.

Podatki ljudskega štetja.

Ministerstvo je sedaj objavilo podatke ljudskega štetja, podatke, ki niso bogve kako veseli ali vspešni za nas! Posamezne avstrijske kronovine štejejo po zadnjem ljudskem štetju prebivalcev:

	l. 1900.	več nego l. 1890.	% več:
Galicija	7.295.538	687.722	10.4
Češka	6.318.230	475.186	8.1
Dolnja Avstrija	3.086.382	424.585	16.0
Morava	2.435.081	158.211	6.9
Štajerska	1.356.058	73.350	5.7
Tirolsko	850.062	37.366	4.6
Gornja Avstrija	809.918	24.087	3.1
Bukovina	729.921	83.330	12.9
Šlesko	680.529	74.880	12.4
Dalmacija	591.597	64.171	12.2
Kranjska	508.348	9.390	1.9
Koroška	367.344	6.336	1.8
Istra	344.173	26.563	8.4
Goriška	232.338	12.030	5.5
Solnograška	193.247	19.737	11.4
Trst	178.672	21.206	13.5
Predarelsko	129.816	13.743	11.8

Skupaj 26.107.304 2.211.891 9.3
V ogerski državni polovici skupno s Hrvatsko se je naštelo l. 1900. 19.203.531 prebivalcev. Brez Bosne in Hercegovine je torej pod habsburškim žezlom 43.310.335 prebivalcev, to je za 3.951.631 več nego l. 1890.

V celi Avstriji je 3.577.341 hiš, v katerih stanuje 5.538.262 strank. Na Kranjskem je

87.282 hiš s 105.252 strankami, na Štajerskem 201.356 hiš z 279.681 strankami, na Primorskem 110.076 hiš s 149.218 strankami, na Koroškem 50.767 hiš s 74.385 strankami.

Med vsemi avstrijskimi deželami se je prebivalstvo najmanj pomnožilo na Koroškem, namreč samo za 1.8% (t. j. pri tisoč ljudeh za 18) in na Kranjskem za 1.9%. Tudi te številke osvetljujejo naš propad. Kakor je Koroška prva v liberalizmu, tako je tudi najbližja — propadu. Tako smo povsod zadnji. V eksekutivnih dražbah in v izseljevanju pa nismo zadnji. . . .“

Dopisi.

Železna Kapla. (Opuščen notarijat.) Kakor znano, je tukajšnji notar g. Schwarzl prestavljen, sevé, ne da bi mi za njim zalovali! Naslednika ne bo dobil. Tukajšnje c. k. notarijatsko mesto se namreč opusti in prevzame posle c. k. notar v Dobrlivasi, ki bo imel po enkrat v tednu tukaj uraden dan.

Št. Vid v podjunski dolini. (Podrl) se je dne 12. sušca popoldne zid v tukajšnjem farovškem hlevu. Živino so morali takoj spraviti iz hleva, da jo rešijo nadaljne nevarnosti. Hlev je že zelo star.

Grebini. (Razširjanje šole in — „ljudski interes.“) Šolske oblasti in tukajšnji učitelji hočejo v grebinsko nemško šolo na vso moč vsiliti peti razred, vsled česar bi morali na šolsko poslopje zidati še eno nadstropje. S tem bi se na naše davkoplačevalce nastavila zopet ena „pijavka“! Da je tako razširjanje šole nepotrebno, je razvidno iz tega, ker je le v dveh razredih par otrok preveč, v dveh pa jih je celo premalo. Sploh pa je v vseh razredih tudi več slaboumnih otrok, za katere je šola brezuspešna in ki bi se lahko izpustili. Ali šolski vodja dela prav po načrtu in z vso silo na to, da se šola razširi. Kateri nagibi ga h temu silijo, o tem nočemo tu raziskovati. — Dne 16. sušca je bila seja občinskega odbora, pri kateri je bil pričujoč tudi g. okrajni glavar iz Velikoveca. Pojasnoval je več stvari, med drugim je povdarjal tudi potrebo, da se razširi grebinska šola. Rekel je, da se kaže potreba vpeljati v tej šoli V. razred, vsled česar bi se moralo prizidati šolsko poslopje, in je prigovarjal občinskemu odboru in šolskemu svetu, da naj se temu ne ustavljajo, ker je razširjanje v našem „lastnem interesu“. (?) Vprašal bi pa slavne šolske oblasti in tudi g. okrajnega glavarja: 1. V čegavem „interesu“ so pa zidane take šole, kakor je n. pr. šola na Krčanjah, za katero morajo plačevati že 20 let po 30% samo šolskih doklad in nimajo pouka in učitelja že od 1. novembra 1900, čeravno je krajni šolski svet zanj že večkrat prosil? — 2. Ali slavne visoke oblasti nimajo toliko moči, da bi mogle prisiliti tudi na tako šolo kakega učitelja, ko vendar, kakor se kaže, posamezni učitelj more prisiliti celo občino, da ustanovi novo šolo? — 3. Ali posamezen učitelj res več pomeni kakor cela občina davkoplačevalcev?!

Pliberk. (Krajni šolski svet.) V tukajšnji krajni šolski svet so bili zadnjič izvoljeni gg. dr. Martinek (načelnik), Št. Maier, Gotf. Stöckl, Vetrnik p. d. Kozman in Opovnik p. d. Srienč.

„Kdaj je umrla?“ — „Eh, mož jo je kmalu ubil. Sam je zapil bajto in umrl v ječi.“

Od tistihmal me je blazni Jaka zanimal. Sklenil sem, da pojdem še enkrat k razvalinam. A minulo je poletje, prišla je jesen — in obljube nisem izpolnil.

Nekoč v listopadu, ko je bil lep dan, mislil sem si: Kdo vé, ali bode solnce letos še tako lepo sijalo — pojdeš na hrib k razvalinam. In šel sem. Ali kako je bilo sedaj vse drugače! Nikjer ni bilo cvetlic, nikjer kaj zelenega. In v gozdu niti ptičice, le kak ustrašen zajec je letel čez stezo. Razvalina se je skozi golo grmovje videla že od daleč. Ko sem dospel tja, videl sem Jakoba sedečega zgoraj na zidu. Bil je oblečen v star plašč, desno roko je držal nad očmi kakor senčnik in gledal v daljavo. Glavo je imel nepokrito in z belimi dolgimi lasi si je igral veter. Lezel sem k njemu navzgor. Ko me je slišal, obrnil je glavo ter kazal z levo roko na daljne gore.

„Boter, ali je daleč tja?“ — „Zakaj prašaš?“ — „Zakaj! — Moram tja iti!“ — „Kaj boš tam delal?“ — „Kaj! — Štorklje so že davno odletele in lastavke tudi in škrjančki tudi — samo jaz sem še tukaj!“ — „Pusti ta kraj in pojdi rajši dol. Tu je mrzlo!“ — „Lisici in Jakobu ni mrzlo“, odgovoril je in zopet gledal v daljavo.

Hotel sem z njim govoriti, toda on me je kratko zavrnil: „Boter, pojdi proč — in ako jo srečaš, je niti ne pozdravi!“ in zopet je gledal v daljavo. Pregledal sem razvalino in šel domu.

Prišel sem domu po zahodu solnca. Ko sem se vlegel in zaspal, videl sem Jakoba sedeti na razvalini v svitu meseca, kako drži desno roko nad

očmi in gleda v daljavo. In v daljavi se je pokazala svetloba kakor severna zarja ter razsvetljevala Jakoba tako, da je bil kakor v ognju — njegovo telo je rastlo višje in višje in se je že dotikalo oblakov; njegovi sivi lasje so leteli po zvezdnatem nebu kakor bele od vetra gnane megle. Mahnil je z roko in zaklical, da se je slišalo od gore do gore kakor bobnenje groma: „Ne pozdravi je!“ Ta glas me je prebudil. Ves sem trepetal. Bil je že dan. Pogledal sem skozi okno; nebo je bilo oblačno in naletaval je prvi sneg.

Zvečer so prinesli ljudje, ki so v gozdu napravljali drva, novico, da blazni Jaka sedi na starem gradu mrtev.

Tisti, ki zajemajo svojo omiko iz romanov, trdé, da prosto ljudstvo nima čuta! — Kaj več diši: divja roža ali roža iz papirja? Kaj ima več jedra v sebi: slaščica ali rženi kruh? Jakobova usoda naj govori!

Smešničar.

* **Pravi vzrok.** Na plesni veselici stopi plesalec drugemu na noge. Jezno reče ta: „Mislite li, da sem ukradel noge?“ Mirno mu odgovori oni: „Tega nikakor ne mislim; zakaj izbrali bi si bili menda pač boljše.“

* **Za dobro ime.** Sodnik: „Zatoženi ste, da ste uganjali razna sleparstva. Pod imeni Smuk, Novak, Treslek i. dr. ste osleparili mnogo ljudij. Zakaj?“ — Zatoženec: „Gospod sodnik, svojega poštenega imena vendar nočem spravljati v sramoto!“

Prevalje. (Darovi.) Pri letnem občnem zboru naše posojilnice so se dovolili od čistega dobička, ki je znašal 1555 K 49 vin., sledeči darovi: 25 K leški cerkvi, 20 K velikovski šoli in 50 K ubogim šolarjem v prevaljski občini; ostali dobiček se je potisnil k rezervnemu zakladu.

Novičar.

Na Koroškem.

Napad v Št. Štefanu pri Trušnjah. Dne 21. sušca je bila pred velikovskim c. kr. sodiščem obravnava gledé znanih izgredov povodom prvotnih volitev v Št. Štefanu pri Trušnjah. O obravnavi za danes samo opomnimo, da dr. Kraut ni prišel k obravnavi, ker ga o taisti nihče obvestil ni, ne sodnija, čeravno leži pri sodnih spisih njemu od dveh udeležencev dano pooblastilo, in tudi ne udeležencev nobeden! V tej zadevi še ni izrečena zadnja beseda.

Uradne ure pri celovškem okrajnem sodišču bodo odslej ob tržnih dneh, t. j. ob četrkih, trajale od 8. do 2. in od 4. do 6. ure.

Kmetijska družba je imela dne 20. marca svoj letni občni zbor, katerega se je udeležilo 55 odposlancev. Več o delovanju družbe v minulemu letu še poročamo. Občni zbor je izvolil g. dekana D. Pacher-ja v Zgornjem Dravogradu in dvornega svetovalca Fr. Kaltenegger-ja na Dunaju za častna člana družbe.

Ljudsko štetje. V Žrelec pod Celovcem so našli 182 hiš z 269 strankami in 1255 prebivalci, in sicer: 449 Nemcev, 805 Slovencev in 5 Lahov. L. 1890. je bilo 1250 prebivalcev, med njimi 257 Nemcev in 993 Slovencev. Slovencev je torej na znani „čudežni“ način „izginilo“ 188. — Rabelj šteje 801 prebivalca (1890. l. 531). Po „občevalnem“ jeziku je 588 Nemcev (1890. l. 494), 161 Slovencev (1890. l. 8), 18 Čehov in 34 Lahov.

Čujte, kaj dela žganje! V Pišku na Zgornjem Štajerskem so našli dne 10. sušca na cesti mrtvega 16-letnega (!) delavca Jan. Pirkerja, pristojnega v Šmartin na Koroškem. Fant se je bil v neki gostilni pošteno najedel golaža, potem pa izpil cel liter žganja. Vsled tega se je zgrudil domov grede mrtev na tla.

Duhovske zadeve. Pobožnost prev. božje Glave se je minuli teden slovesno obhajala po vsem Koroškem. V farni cerkvi v Celovcu je pridigoval letos č. o. Hammerle iz Ljubna. Prostorna cerkev je bila vsak dan polna vernikov. — Č. g. K. Kaponig, župnik v Notranjem Teihenu, je postal župnik v Africi.

Osebné novice. V Celovcu je dne 18. sušca umrl profesor na pripravnici, g. Jan. Seidel, star 59 let. — G. Jos. Pichler, c. kr. gozdarski oskrbnik v Trbižu, je od cesarja odlikovan z zlatim križcem s krono. — V Št. Pavlu v labudski dolini je dne 14. sušca umrl tamošnji zdravnik g. dr. J. Tambor, star 53 let.

Drobiž. Do 6. aprila je razpisano učiteljsko mesto v Št. Lipšu pod Mostičem. — Dne 21. sušca so v Celovcu ustanovili nameravano mlekarstvo z drugo. Kak bode uspeh, nas bode učila bodočnost! — V Borštu nad Volšbergom je dne 12. t. m. pogorela Ofnerjeva kmetija. Zažgali so otroci, ki so igrali z zažigalicami. Bolno mater je le težko odnesel hlapec iz goreče hiše. Gospodarju in poslom je zgorelo vse. Zavarovan ni bil.

Po slovenskih deželah.

Slovensko planinsko društvo je imelo dne 15. t. m. v Ljubljani svoj občni zbor. Tajnik g. Hauptman je poročal o društvenem delovanju: Društvo ima 1333 članov, 17 koč in zavetišč in zaznamovalo je nebroj potov; lansko leto je kupilo svet na Golici za stavbo nove kočice. Vse podružnice so lepo napredovale, v prvi vrsti češka, ki je zgradila lansko leto krasno kočico na Ravneh pod Grintovcem. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da znaša društveno premoženje že čez 62.000 K.

Stroški za bohinsko železnico. V državnem proračunu je za progo Celovec-Trst določenih 103.600.000 K; ta znesek se razdeli na pet let tako: leta 1901. se porabi 3.700.000 K, l. 1902. 8.900.000 K, leta 1903. 17.400.000 K, leta 1904. 37.300.000 K, l. 1905. 36.300.000 K.

Nove knjige in listi. Knjigotržnica Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani je izdala Prešernove poezije v prav lični in cenil izdaji za ljudstvo. Sedaj si Prešerna lahko omisljijo tudi manj imoviti krogi. Cena v platno vezani knjigi je 1 K 40 vin., mehko vezani 1 K, po pošti 20 vin. več. — „Slovanske knjižnice“ v Gorici je izšel snopič 96.—98., obsegajoč nadaljevanje grofa Tolstoja romana: „Vstajenje.“ — V Trstu začel je izhajati dne 15. januarja nov list z imenom „Vinarski in vrtnarski list.“ Namenjen je v pouk vinogradnikom, sadjarjem, vrtnarjem in ljubiteljem teh velevažnih kmetijskih strok. Ured-

nik mu je izvrstni strokovnjak g. Anton Štrekelj, učitelj za vinarstvo na c. k. namestništvu v Trstu. — Znana tvrdka Freytag in Berndt na Dunaju je izdala v zadnjem času zopet dve jako zanimivi in pregledni karti. Na prvi so imena vseh poslancev, njih stranke, volilni okraji, število prebivalcev itd. Na drugi pa, kako sedé poslanci v državnem zboru in razmerje strank med seboj. Prva karta stane 2 K, druga samo 43 vin., in sta vredni vsega priporočila.

Drobne novice. V Krškem ustanovijo mestno hranilnico. — V Gorici je umrl vrli narodnjak Iv. Dekleva v najlepših letih. — Dne 13. marca je bil bivši odgovorni urednik „Slovenskega Gospodarja“ pri mariborskem porotnem sodišču obsojen na 14 dni zapora in sicer radi notice, s katero je „Slovenski Gospodar“ dolžil ptujske Nemce požiga. Pri tej obravnavi se je zgodil nezaslišani škandal, da je toženi odgovorni urednik A. Janša izdal pisatelja dotične notice. A to mu ni pomagalo nič; bil je vendar obsojen. — 162 ljudij se je odpeljalo dne 15. marca po noči z ljubljanskega kolodvora v Ameriko. Policija je zajela več fantov, ki so še podvrženi vojaški dolžnosti, a so hoteli pobegniti v Ameriko.

Križem sveta.

Politične novice. Dunajsko županstvo je odslovilo iz službe vse tiste začasno nastavljene uradnike, ki so pri ljudskem štetju označili kak slovanski jezik kot svoj občevalni jezik. Pravica in enakopravnost, kje si?! — Nemški nacionalci gorenje-avstrijski so imeli minuli teden shod, na katerem so sklenili, da začno obstrukcijo, kakor hitro bi vlada Slovanom dala kako koncesijo ali kakor hitro bi se obnovila desničarska večina. — Poročila od bojišča v južni Africi so sedaj redka. Burski general Botha se je pogajal z Angleži o miru. Buri pa so odklonili mirovne pogoje angleške vlade in bodo vojno nadaljevali. — Med Angleži in med Rusi je zadnje dni nastal v Tientsinu tako oster razpor, da se je ves svet ustrašil, češ, da je vojna neizogibna. Za sedaj se je ta razpor še poravnal, ali napetost med Rusijo in Angleško je tolika, da jo z bojaznijo opazujejo druge države.

Sv. Oče prijatelj kmetov. Papež Leon XIII. je dal na svoje stroške ustanoviti v Petrarki blizu Orvija kmetijsko šolo pod vodstvom redovnikov.

Sv. križ in Izrael v Budapešti. Ogrski židje postajajo zmirom drznejši. Znano je, da je ni države, kjer bi imeli — čifuti več upliva, kakor ga imajo na Ogrskem. V Budapešti je skoro vsaka druga prodajalnica židovska. Veliko židovskih nesramnostij smo že zvedeli iz blažene Ogrske, ali dogodbe zadnjih dni so pa že prenesramne. Na budapeškem vseučilišču se namreč potegujejo krščanski slušatelji, med njimi tudi luteranci, za to, da se obesijo po sobah zopet — križi. Vsled tega upije in razbija celi Izrael. Tamošnje vseučilišče je vrh tega katoliška, cerkvena ustanova. Cerkev jo je ustanovila v Fünfkirchenu, in cerkev jo je tudi vzdrževala vsa stoletja, dokler se Ogrci niso prodali židom. Od leta 1866. in do leta 1870. — kratka leta, ali celo „Marijino kraljestvo“, „dežela svetega Štefana“, „apostolska kraljevina“ je postala židovska pokrajina. Križ — znamenje miru in sreče, znamenje božje — je moral iz javnih šolskih dvoran, kjer je kraljeval sto in stoletja. Vlada, ministri, šolski svet, ravnatelj, vse je molčalo nad bogokletnim židovskim ravnanjem. Lansko leto smo zopet slišali, da so židovski dijaki polomili križce na cesarsko-kraljevih grbih; majhna preiskava je bila — in vse je zopet zaspalo. Če pa zdaj tirjajo katoliški dijaki, da naj se križi pribijejo nazaj, kjer so prej bili, bodo še le kaznovani. Naučni minister je sam določil, da naj se sv. križ ne pribije na stene. In šolsko ravnateljstvo samo je tako sklenilo, čeravno je ravnatelj duhoven. Židje so vsemogočni. Razburjenost med katoliškim ljudstvom je velika. Profesor Kovač, ki uči cerkveno pravo, je lastnoročno snel sv. križ raz stene, kamor so ga katoliški slušatelji ravno prej pribili. Židovski dijaki so ploskali ter vpili: „Proč z križem! Pfui križu!“ — Neki govornik katoliške ljudske stranke je v tamošnjem državnem zboru zagrozil, da katoliško dijaštvo in katoliško ljudstvo ne bo mirovalo prej, nego da bo kraljeval sv. križ v vseh javnih šolah. Dobro! —r.

Boj protozidarstvu! Protozidarstvo (framazonstvo) je sicer v Avstriji postavno prepovedano, vendar se v najnovejšem času protozidarji ne brigajo za to prepoved. Na Dunaju je že vse polno lož (t. j. zbirališč framazonov), v katerih so celo cesarski svétniki. Po deželah se zbirajo protozidarji v odborih „Südmärke“ (!!!) „Katholische Kirchenzeitung“ naznanja, da je glavni huj-skaški list proti katoličanstvu, „Scherer“ v Inomostu, čegar urednik je bil zadnjič obsojen radi zasramovanja katoliških naprav, bogato nagrajen od protozidarske lože. Od protestantskega „Gustav Adolf-Vereina“ dobi „Scherer“ 20.000 mark na leto. V uredništvu „Neues Wiener Journal“, ki se usiljuje

tudi duhovščini, sede skoro sami židje in protozidarji! Kdor bere grde napade listov luteranca Bertschingerja v Celovcu na katoliško cerkev, vidi, da tudi on dela povsem po duhu in navodilu framazonov. Da so „Südmarkini odbori“ le podružnice framazonstva, je za nas tudi zelo poučljivo, ker si iz tega lahko tolmačimo ljuti boj tega društva zoper slovenstvo.

Solske hranilnice. Pred 30 leti so uvedli na Belgijskem po prizadevanju profesorja Laurenta hranilnice za šolsko mladino. L. 1899. je bilo tam 9525 ljudskih šol, v katerih je bilo od 1.005.177 šolskih otrok 350.182 hranilnih vlog. Hranilnične vloge so znašale h koncu leta 1899. lepo svôto: 8.116.731 frankov. Tudi pri nas mislijo vpeljati take hranilnice.

Ženske na vseučiliščih. Na vseučiliščih na Nemškem je vpisano v letniku 1900/1901 1029 ženskih poslušalk. Največ jih imajo vseučilišča v Berlinu 429, v Vratislavi 67, v Bonnu 20. Značilno je, da največji odstotek tvorijo — židinke.

Tudi kratek čas. Švicarski naravoslovec Emil Jung je hotel vedeti, koliko mravelj je v mravljišču. Celo mravljišče je torej pobral v vrečo in zmirom eno mravljo spuščal iz vreče. Našel jih je 100.000. To je bila v resnici pridnost mravlje.

Ženski občinski odbor. Mesto Linkolu v državi New-Jersey je imelo pol leta občinski odbor iz samih žen. Župana je zastopala žena in tudi v vseh občinskih uradih so bile same ženske. Linkolu je bilo edino mesto na svetu, v katerem so vladale ženske. Ali sedaj je že po slavi. Ženska občinska uprava je končala z velikim primanjkljem v občinskem gospodarstvu in danes so v Linkolnu vsi občinski uradi zopet v moških rokah.

Delo napravi iz malega veliko. Iz kosa železa, ki je vreden 1 gld. 80 kr., napravi se: podkev za 5 gld. 40 kr.; rokodelskega orodja za 7 gld. 20 kr., šivank za 135 gld., jeklenih gumbičev za 1620 gld. in peres za ure za 90.000 gld. Gotovo zelo zanimivi podatki, ako je — vse dobro izračunjeno!

Kmetije na Ogrskem propadajo, da je groza. Od l. 1894. do 1899. je prišlo 101.848 kmetij na boben. Leta 1891. je znašala vrednost zarubljenih in prodanih kmetij 24.562.000 kron, leta 1898. celo že 38.675.000 kron. Res blažena Ogrska!

Sto zibelk je naročila italijanska kraljica Helena, ki pričakuje veselega dogodka. Zibelke s krasno opravo bo darovala 100 revnim laškim materam, ki bodo isti dan povile, kakor ona.

Velika stavka delavcev je v Marsellu na Francoskem. Nedavno so se zaprle vse ondotne tovarne mila, ker delavci nočejo priti na delo. Tudi kemične tovarne bodo ustavile svoje delovanje.

Južina, ki velja 20.000 kron. Južina za turškega sultana velja na dan blizu 20.000 kron. V to je vračunjena tudi dnevna plača kuharjev. Več kakor do sitega se pa menda tudi sultan ne more najesti.

Iz Rusije. Pravoslavna cerkev je izobčila slovečega ruskega pisatelja grofa Tolstoja. — V Petrogradu močno in nevarno vre med višjimi dijaki. Predrzo hujskajo zoper vlado in tudi zoper cerkev. Prišlo je že do velikih izgredov in pobojev v mestu in do pravih bojev s policijo. 399 moških in 377 ženskih (!) vseučilišnikov so kozaki zaprli. Več dijakov je bilo vstreljenih, drugi ranjeni. Car se je vsled nemirov preselil iz Petrograda na svoje letovišče Carskoje Selo.

Izobražene ruske kmetice. Kako „barbarski“ je ruski narod, katerega hočejo njega politični sovražniki proglasiti za takega, vidi se iz sledečega. Okoli 1317 verst od Petrograda leži mesto Orlov s 3252 prebivalci. V okolici tega mesteca se pečajo ljudje največ s poljedelstvom. In to mestece ter njega okolica ima najizobraženejše ženstvo na celnem svetu. V mestecu je osnovana ženska gimnazija, katero obiskuje 200 odraslenih učenk. Te učenke se ne ponašajo z moderno toaletto, marveč hodijo v priprostih kmetijskih krilih in navadnimi cipelami. Za učenje plača vsaka 3 rublje na leto. V to šolo hodijo kmetiska dekleta iz najoddaljenjših krajev in tudi v najhujši zimi. Ker se seveda opoldne ne morejo vračati domu, ustanovile so si v šoli kuhinjo, da si prirejajo južino iz seboj prinesenih rečij. Ta dekleta ne poznajo večjega hrepenenja, nego izomikati se. Navadno postajajo potem učiteljice, ali se pomozijo in postanejo izobražene gospodinje.

Naša gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini je imela v minulem 9. upravnem letu 136.009 K denarnega prometa. Hranilnih vlog se je vložilo 49.247 K, vzdignilo 25.363 K. Posojil se je dalo 33.960 K, vrnilo 6.612 K. Pristopilo je 24 zadružnikov z 25 deleži, ostalo je 298 zadružnikov s 300 deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 68, uničilo 25; obstoji 397 knjižic za 197.466 K 84 vin. in znaša povprečna

vloga 497 K 39 vin. Posodilo se je na novo 24 zadržnikom, 7 zadržnikom je posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je 225, ki dolžujejo skupaj 176.688 K 40 vin., ali povprek 785 K 28 vin. Čistega dobička je bilo leta 1900. 1113 K 44 vin. Načelstvo dobi po razdelitvi obnega zboru 460 K. Za dobrodelne namene se dá 330 K. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera je s tem narastla na 5045 K 69 vin. Posojilnica je član „Zveze slovenskih posojilnic v Celju,“ katera je zadnjo revizijo izvršila dne 7. svečana 1901.

Gospodarske stvari.

Zakaj vidimo toliko praznih čebelnjakov.

Mnogi tudi umni kmetovalci so čebelarstvo opustili. Če kakega takega vprašamo, zakaj je to storil, poreče, da so vzrok slabi časi, roparice in razne druge reči. Marsikateri tudi misli, da s čebelami nima sreče. Ker so taki čebelarji propad svojega čebelarstva največ sami zakrivili, zato hočem opozoriti na one velike napake, ki se tu godé.

1. Naša kranjska čebela, v novejšem času tudi noriška imenovana, rada veliko roji; to pa je na škodo pridelku medu. Neveden čebelar ima veliko veselje s svojimi mnogimi poznimi roji, ne pomisli pa, da so ti že od začetka slabi in da matičen panj z njimi veliko izgubi na svoji jakosti. Če potem nastane slabo vreme in takim rojem ne pomagamo s pitanjem, tedaj navadno poginejo. Mora se torej znati, veliko rojenje zaprečiti. Ako pa vendar dobimo slab pozn roj, združimo ga zopet z matičnim panjem.

2. Ko so čebele odrojile, je treba panje pregledati, če imajo matice. Neoplojena matica mora izleteti na oplodbo; to stori sicer lepega dne opoldne, vendar se lahko pripeti, da jo zaloti nevihta ali da jo usmrti kak sovražnik, katerih imajo čebele mnogo. Če imamo panje s premakljivim satovjem, tedaj matico lahko iščemo, pri panjih z nepremakljivim satovjem pa spoznamo brezmatičnost na žalostnem šumenju, ki ne potihne kmalu, ako panj odpremo, kakor tudi na manjši delavnosti čebel. Ako imamo dovolj polkov na razpolago, tedaj združimo brez pomisleka tak polk z drugim. Če pa nočemo za en polk nazadovati, vtaknemo v brezmatičen panj nepokrito zalego iz drugega panja, da si čebele same izrede novo matico. Ko bi pa že kaka delavka prevzela gospodarstvo, ne bo trpela matične zalege, in potem je pač najbolje, kar moremo zlasti začetniku priporočati, da se brezmatične čebele združijo z drugimi. Brezmatičnega panja naj sploh ne trpimo v čebelnjaku. Čebele živé v tem času k večjemu 8 tednov. Ker pa ni matice, da bi legla jajca, zato mora polk brez mladega naraščaja konec storiti. Tudi roparice tak panj kmalu zavohajo in ga popolnoma izpraznijo. Tudi razni čebelni sovražniki lahko pridejo v panj, ker se brezmatične čebele le malo ali nič ne branijo. Vešča voščarica se tu naseli, začne svoje pogubonosno delovanje ter s svojim naraščajem tudi sosednjim panjem škoduje.

3. Veliko se greši tedaj, ko se jemlje med, in ob času vzimovanja. Panji z mladimi maticami se zatró, s starimi pa puste. Če je matica štiri leta stara, je njena rodovitnost že slabša in na posled leže skoraj samo trotja jajca. Vsled tega panj oslabi, čebele prihodnje leto ne rojijo in morajo žalostno poginiti.

4. Ako imaš staro satovje, odstrani ali zameni ga z novim. Če je satovje 3 leta staro, potem so lončki od mnoge zalege vedno ožji, in iz takih starih ozkih lončkov izrojijo slabe čebele, ki ne dosežejo tolike starosti, kakor druge čebele.

5. „Ne bodi skop na nepravem mestu. Jemlji svojim čebelam in vsodbujaj jih k največji pridonosti, pa daji jim zopet o pravem času,“ pravi Bälz v nekem zlatem čebelarskem izreku. Pusti torej čebelam za zimo dovolj hrane, 10 do 12 kil. Ako je spomladi že na malem, pokladaj med ali sladkor. Žal, da se še dobe kmetijski čebelarji, ki nočejo o pitanju čebel nič slišati. Zato pa je lani tudi toliko polkov konec vzelo. Meseca marca je bilo toplo, in matica je začela nastavljeti zalego. Meseca april in maj pa sta bila deževna in hladna. Čebele so svoj med porabile za pitanje zalege in so morale potem z njo vred poginiti.

6. Največja napaka pa je zveplanje čebel, zakaj pri tem mora pomreti veliko mladih čebel, katere bi drugače zarana spomladi na delo hitele. Ako hočeš biti umen čebelar, tedaj moraš svoje polke združevati; s tem jim ohraniš mnogo delavk, katere po združitvi sede pozimi v večjem številu skupaj. Čim več pa jih je, tem večja je tudi toplina v panju, in čim več imajo toplote, tem manj potrebujejo živeža. Spomladi pa imaš dobro ohranjene, namreč zdrave, čvrste, delavne polke, ki ti obetajo bogato letino medu. „Kmet.“

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Tržne cene.

V Celovcu, dné 21. marca 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	20	12	75	— bik
rž . . .	9	97	12	46	— pitani voli
ječmen . . .	—	—	—	—	120 vprežnih volov
oves . . .	5	04	6	30	18 juncev
turšica . . .	7	70	9	62	71 krav
pšeno . . .	14	—	17	50	5 telica
grah . . .	—	—	—	—	9 pitanih svinj
krompir . . .	1	80	2	92	67 prascev
grah . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	6	90	8	62	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 278 K do 310 K, krave po 112 K do 240 K.

Sladko seno je meterski cent po 6 K — v do 7 K 20 v, kisló seno po 4 K 80 v do 5 K 80 v, slama po 5 K — v do 6 K — v.

Promet je bil srednji, kupčija z živino slaba.

Velikovec, dné 20. marca. Prignali so: 328 volov, 67 krav, 10 telic, 4 teleta. Cena za pitano živino 60 do 64 kron za meterski cent žive vage. 109 ovc, 1 koza, 2 zaklane svinje. Malo prometa. Po pitanih ovcah se je zelo povpraševalo.

Pliberk, dné 18. sušca. Prignali so: 120 konj, 180 pitanih volov, 300 vprežnih volov, 60 juncev, 200 krav, 16 telic, 3 teleta, 40 ovc, 55 svinj. Cena pitanih volov 56 do 60 kron, vprežnih volov 48 do 50 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil bolj slab, kupčija slaba. Kupci so bili iz domačih krajev, eden s Tirolskega.

Spodnji Dravograd, dné 20. sušca. Prignali so 60 pitanih volov, 230 vprežnih volov, 225 juncev, 360 krav, 80 telic. Cena pitanih volov 54 do 58 kron, vprežnih volov 50 do 54 kron meterski cent žive vage. Sejem je bil slabo obiskan, ker je ves dan deževalo. Promet je bil tudi slab. Kupčija je bila srednja. Kupci so bili iz labodske doline in s Štajerskega, nekaj tudi Tirolcev. — Prihodnji (na novo vpeljani) sejem bo dné 9. maja, na Gregorjev dan.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Celovec. Dne 4. apr. ob 11. uri v pisarni notarja Rieblerja v Celovcu prostovoljna dražba Badanejeve kmetije v Doljivasi, vl. št. 10, d. ob. Sele pri Zreću. Cena 4614 kron.

Celovec. Dne 12. apr. ob 10. uri, izba št. 85; Mlinarjeva kmetija v Reavcu, vl. št. 55, d. ob. Št. Nikolaj. Cena 10.063 kron, najnižja ponudba 6955 kron.

Vabilo.

Št. Jakobska posojilnica v Rožu ima izvanredni občni zbor na velikonočni torek dné 9. aprila ob 2. uri popoldne v svoji gostilni v Št. Jakobu. Na dnevnem redu je: 1. Preosnova posojilnice v zadrugo z že pri zadnjem občnem zboru sklenjeno izpremembo pravil. 2. Poročilo o popraviljanju posojilnične hiše. — K obilni udeležbi vabi vse ude
načelnístvo.

Loterijske številke od 23. marca 1901.

Linc 14 58 60 72 17

Trst 87 86 84 42 30

NAZNANILA.

Dva krojaška pomočnika

za stalno sprejme Gregor Odrei, krojaški mojster v Št. Juriju nad Celovcem, p. Celovec.

Nové litanije

presv. Srca Jezusovega

s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu se dobivajo v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu. 25 komadov stane 45 kr. (poština 5 kr.); 50 komadov 80 kr. (poština 10 kr.); 100 komadov 1 gld 40 kr. (pošt. 15 kr.)

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbníštvo pošilja 25 kil za 4 gld., 50 kil za 8 gld. 50 kr., 100 kil za 16 gld. z vrečo vred. Uzorec po 5 kil pošilja s pošto franko proti 1 gld. 50 kr. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golíč pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Istrski teran.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje nego nastopi vročina prodati.

P. n. g. trgovci in gostilničarji se opzarjajo, da dobé pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni in nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga,
Pulj (Pola — Istra).

Iščejo se prekupovalci.

Patentovane

ročne in nahrbtne škropilnice za zvepljanje,

delujoče na eno in dve strani.

Patentovani stroji za pokončevanje peronosper najnovejših sestavov.

Brizgalnice za ogljikov sulfid (injektorji) zoper filoksero.

Priprave za streljanje zoper točo.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje- in vinorejo pošilja za najnižje tovarniške cene

IG. HELLER, DUNAJ II., Praterstrasse 49.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.

Pozor!   **Pozor!**

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu

priporoča od svoje najstarejše, glasovite in najzmožnejše

tovarne za gasilno orodje

sl. gasilnim društvom, občinam in zasebnikom sledeče predmete:

Brizgalnice najnovejše sestave, kakor s patentom proti zmrzlini, s priredbo, da brizgalnica na obe strani jemlje in meče vodo; „univerzalko“, prikladno za male občine, katere se nosijo ali vozijo; parne brizgalnice, vodonoše, sesalke vsake vrste, vozove za polivanje ulic in prevažanje gnojnice itd., cevi iz posebne tkanine najboljše vrste; dalje čelade, pase, sekirice, lestve ter sploh vse za gasilna društva prikladno orodje, trpežno in lepo izdelano. Motor-vozove in priprave za aceten-luč. Dalje kmetijsko orodje vsake vrste. Gasilna društva, občine in pošteni kmetovalci-gospodarji plačujejo tudi na obroke po dogovoru. Naročila franko na vsak kolodvor.

Cenike pošiljamo brezplačno in poštnine prosto.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.